

An illustration of a group of diverse children of various ages and ethnicities working together to hold up a large white banner. The banner is the central focus, with text written on it. The children are positioned around the banner, some standing on ladders to reach the top edges. The background is a plain, light grey.

# Podizanje razumijevanja među djecom i omladinom o OPCP-u

FAKULTATIVNI PROTOKOL O KOMUNIKACIJSKIM  
PROCEDURAMA UZ KONVENCIJU O PRAVIMA  
DJETETA





# Podizanje razumijevanja među djecom i omladinom o OPCP-u

FAKULTATIVNI PROTOKOL O KOMUNIKACIJSKIM  
PROCEDURAMA UZ KONVENCIJU O PRAVIMA  
DJETETA



# Zahvale

Željeli bismo izraziti našu iskrenu zahvalnost svima onima koji su doprinijeli izradi ove publikacije.

Izražavamo duboku zahvalnost djeci i mladim ljudima koji su pregledali prvi nacrt dokumenta, jezički ga oplemenili i dali kritički osvrt na njegov dizajn, uključujući: djecu i mlade iz CTC-a (Zajednica brižnih tinejdžera, eng. Caring Teens Community) iz Indonezije, djevojčice i dječake iz škole SHOKEI GAKUIN u Japanu, članove Nacionalnog savjetodavnog tijela za djecu i omladinu VAC u Liberiji i članove i službenike NAKAMATA, Filipini.


Iskreno smo zahvalni odraslima i organizacijama koji su dali podršku ispitivanju na terenu i učešću djece i omladine, uključujući sljedeće: Dairisena Arsela i Hellen Citra Dewl (Fondacija SEJIWA); Melanie Ramos-Liana (Koalicija za dječija prava, Azija); Akihiko Morita (profesorica na Univerzitetu SHOKEI GAKUIN i viša savjetnica u Save the Children Japan); Miku Kondo; Yasuko Sasaki; Tamba Nyuma (Plan, Liberija); Nathalia Ngende (WARO VAC PM); Janet Kamara (Odbrana za djecu, Liberija); Mark Timbang (javni zastupnik, MAGCRP – Grupa za prava i zaštitu djece, Mindanao); Child Rights Connect; Plan International; Save the Children; Centar za dječija prava Tambayan, Inc.

Također bismo željeli zahvaliti našim partnerima na njihovim komentarima na nacрте dokumenta:

- Jorge Cardona, Odbor za prava djeteta (CRC)
- Lisa Myers i Anita Goh, Child Rights Connect
- Heve Otero, u ime Pokreta za djecu Latinske Amerike i Kariba (MMI-LAC)
- Save the Children
- Plan International
- World Vision

Također smo zahvalni Fondaciji Oak na finansijskoj podršci.

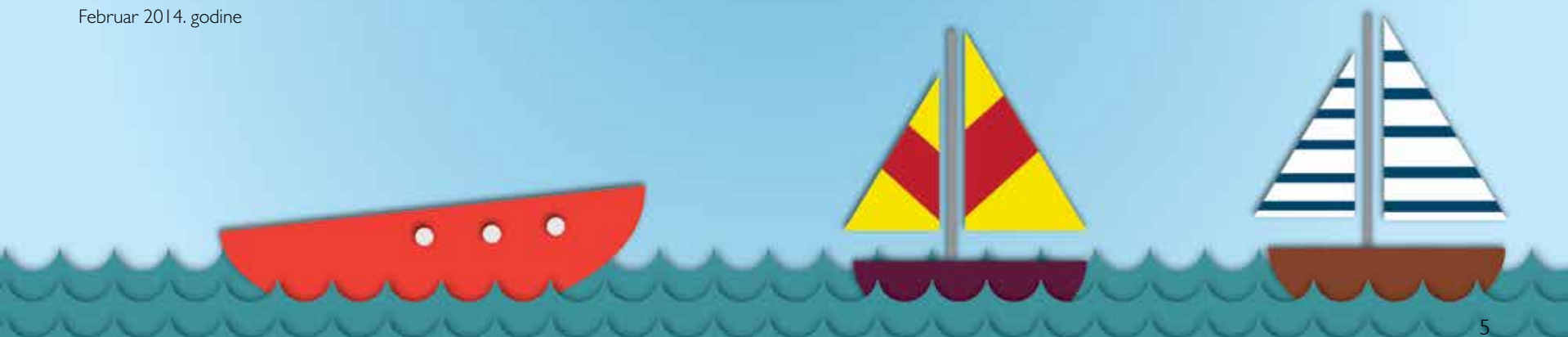
Za umjetničke smjernice i dizajn zahvaljujemo Jasonu Robinsonu, PlanetYou; a za ilustracije Qinu Chengu.



Kancelarija specijalnog predstavnika generalnog sekretara UN-a za borbu protiv nasilja nad djecom  
633 - 3rd Avenue, 6. sprat  
New York, NY 10017  
+1 212-824-6322  
[www.srsg.violenceagainstchildren.org](http://www.srsg.violenceagainstchildren.org)  
Septembar, 2013. godine

Prevod sa engleskog jezika i štampanje ove publikacije omogućio je Save the Children za sjeverozapadni Balkan.

Save the Children za sjeverozapadni Balkan  
Ljubljanska 16  
71000 Sarajevo  
Bosna i Hercegovina  
Tel: +387 33 290 671  
Fax: +387 33 290 657  
e-mail: [info.nwbalkans@savethechildren.org](mailto:info.nwbalkans@savethechildren.org)  
web stranica: [nwb.savethechildren.net](http://nwb.savethechildren.net)  
Februar 2014. godine



# Poštovani čitaocē,

Vlade, organizacije i ljudi iz cijeloga svijeta obavezali su se da će osigurati ostvarivanje prava djeteta i zaštitu djece i omladine. Posljednjih godina su data mnoga važna obećanja i preuzete obaveze kako bi djeca imala sigurno djetinjstvo. Važno je da znate koja su neka od tih obećanja i obaveza, kako biste mogli razumjeti vaša prava i uživati veću sigurnost i zaštitu od nasilja.

U ovoj publikaciji naći ćete informacije o preuzetim obavezama koje pomažu da se djeca zaštite i podrže kada se krše njihova prava. Te obaveze možete naći u dokumentu pod nazivom Fakultativni protokol o komunikacijskim procedurama uz Konvenciju o pravima djeteta (ili skraćeno OPCP).

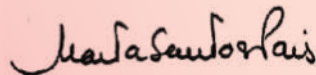
Iz ove publikacije možete saznati:

1. Šta su Ujedinjene nacije?
2. Šta je Konvencija, a šta je Fakultativni protokol?
3. Šta je komunikacijska procedura?
4. I još mnogo korisnih informacija.

Ovaj priručnik daje kratak pregled OPCP-a. Obuhvata glavne tačke zvanične verzije dokumenta. Međutim, neki detalji nisu ovdje navedeni. Ako imate dodatnih pitanja ili potrebu da koristite OPCP u pravne svrhe, predlažemo da koristite zvaničnu, cjelovitu verziju. Također postoji dokument pod nazivom: „Tražite svoja prava, eng. Speak up for your rights –OP3 CRC” u kojem se mogu naći korisne informacije za djecu, mlade ljude i organizacije koje vode djeca, po pitanju OPCP-a (na kraju ove publikacije, možete naći linkove za ove dokumente).

Ohrabrujemo vas da podijelite informacije koje ovdje pročitate s drugim ljudima, naročito djecom i mladim ljudima u svojoj porodici, školi i zajednici. Također vas potičemo da širite ove informacije na vašoj internet zajednici. Koristite ove informacije kako biste započeli razgovor s prijateljima o tome kako sami sebe zaštititi. Ovaj priručnik će također biti koristan za nastavnike, osobe koje rade s djecom i organizacije koje štite dječija prava i bore se protiv nasilja. Ako biste željeli naći još informacija o OPCP-u ili preduzeti određene aktivnosti, vidite dio „Istraživanje i zastupanje” na kraju ove publikacije.

S poštovanjem,



Marta Santos Pais, specijalni predstavnik generalnog sekretara za borbu protiv nasilja nad djecom.





# Za početak

Prije nego što naučimo više o Fakultativnom protokolu (OPCP), hajde da prvo shvatimo neke važnije termine i pitanja u vezi s ovim dokumentom.

## Šta su ljudska prava?

Svako dijete ima ista ljudska prava. Neka od vaših ljudskih prava povezana su s osnovnim fiziološkim potrebama razvoja i zdravog života. Na primjer, imate pravo na hranu, vodu, dom i osnovnu zdravstvenu njegu. Neka od vaših ljudskih prava povezana su s načinom na koji se drugi ophode prema vama. Imate pravo na dostojanstvo i da se s vama ophode s poštovanjem. Neka od vaših prava su povezana s potrebom za brigom i razvojem i potrebom da budete dio zajednice. Imate pravo na obrazovanje, izražavanje vlastitih ideja i mišljenja, pristup informacijama i učešće u donošenju odluka o pitanjima koja utiču na vas. Također imate pravo na zaštitu od svih vrsta nasilja i diskriminacije bez obzira na to ko ste i koje je vaše porijeklo.

## Šta su Ujedinjene nacije?

Ujedinjene nacije ili skraćeno UN je međunarodno tijelo sastavljeno od različitih dijelova i odjela. To je mjesto gdje sve države svijeta mogu razgovarati o problemima i baviti se pitanjima od njihovog interesa. UN igra ključnu ulogu u održavanju međunarodnog mira i sigurnosti, ali se i bavi pitanjima kao što su okoliš, zdravlje, obrazovanje, zaštita djece, žena i osoba s invaliditetom i još mnogo toga. UN preduzima mnoge aktivnosti u cilju podrške ostvarivanju ljudskih prava. Izrađuje međunarodne ugovore, konvencije i protokole čiji je cilj zaštita djevojčica, dječaka, žena, muškaraca, kao i naše planete.

## Šta je konvencija?

Konvencija je pisani pravni sporazum između vlada, a cilj joj je zaštita djevojčica, dječaka, žena, muškaraca, kao i naše planete. U konvenciji su navedena sva obećanja koje vlade daju u vezi s određenim pitanjem (na primjer: prava djece i žena). Ove obaveze su dio međunarodnog prava, moraju se poštovati i ne sadrže savjete samo za vlade.

## Šta je konvencija o pravima djeteta?

20. novembra 1989. godine, Generalna skupština Ujedinjenih nacija usvojila je Konvenciju UN-a o pravima djeteta, poznatu i kao CRC. CRC prepoznaje ljudska prava sve djece, svakog dječaka i djevojčice, u cijelom svijetu. CRC je konvencija o ljudskim pravima koju je prihvatilo najviše zemalja u historiji.





## Šta je ratifikacija?

Kada neka vlada „ratifikuje“ konvenciju, to znači da se ona slaže s tom konvencijom, koja, zatim, postaje pravna obaveza za tu državu. Drugim riječima, ratifikovanjem konvencije vlada daje obećanje da će ispuniti ono što je navedeno u konvenciji.

## Šta je Fakultativni protokol?

Fakultativni protokoli se izrađuju kao dopune postojećim konvencijama i u njima se priznaju nove obaveze vlada (na primjer: zaštita djece od seksualnog nasilja ili jačanje zaštite djece žrtava oružanih sukoba). Kada vlade ratifikuju fakultativne protokole, onda oni imaju istu snagu kao i konvencije i mogu se koristiti na isti način.

Na primjer: Konvencija o pravima djeteta ima tri fakultativna protokola: prvi se bavi pravima djece koja su izložena oružanim sukobima; druga se bavi različitim oblicima trgovine djecom i seksualnom eksploatacijom djece, a treća se bavi „komunikacijskim procedurama“ i time na koji način djeca i njihovi predstavnici mogu podnijeti žalbu na kršenje njihovih prava.

## Šta je žalbeni postupak?

Mnoge konvencije sadrže nešto što se zove „žalbeni postupak“ ili „komunikacijska procedura“. Komunikacijska procedura se koristi kada osoba ili grupa ljudi smatra da se krše njihova prava. Mogu podnijeti žalbu koju će razmatrati odbor na međunarodnom nivou. U ovom dokumentu, „žalba“ i „komunikacija“ znače isto.

## Šta je odbor?

Odbor je grupa nezavisnih stručnjaka koji prate na koji način države/vlade ispunjavanju svoje obaveze i obećanja koja su dali kada su ratifikovali konvenciju. Oni razmatraju izvještaje i žalbe i donose odluke i daju preporuke o aktivnostima koje treba preduzeti kako bi se popravila situacija. („Nezavisni stručnjak“ znači da osoba koja je član odbora ne radi za neku vladu ili organizaciju.)

## Odbor za prava djeteta

Odbor za prava djeteta je grupa od 18 međunarodnih stručnjaka za dječija prava, koji prate na koji način države/vlade ispunjavanju svoje obaveze i obećanja koja su dali kada su ratifikovali Konvenciju o pravima djeteta. Sve vlade koje su ratifikovale Konvenciju o pravima djeteta moraju redovno podnositi izvještaje Odboru o tome kako se ostvaruju prava djece u njihovim državama.

## Šta još treba znati?

Mnogo informacija u ovom dijelu posuđeno je iz serije brošura pod nazivom „Šta je...“. Tih 10 brošura je namijenjeno djeci i mladim ljudima. U njima je objašnjeno mnogo različitih pitanja o UN-u. Na kraju ove publikacije, možete naći linkove za sve brošure.



# OPCP ukratko

Sada ćemo ukratko objasniti Fakultativni protokol o komunikacijskim procedurama uz Konvenciju o pravima djeteta ili skraćeno OPCP.

Komunikacijska procedura se koristi kada osoba ili grupa ljudi smatra da su njihova prava ugrožena. Oni tada mogu uložiti žalbu koju razmatra odbor na međunarodnom nivou.

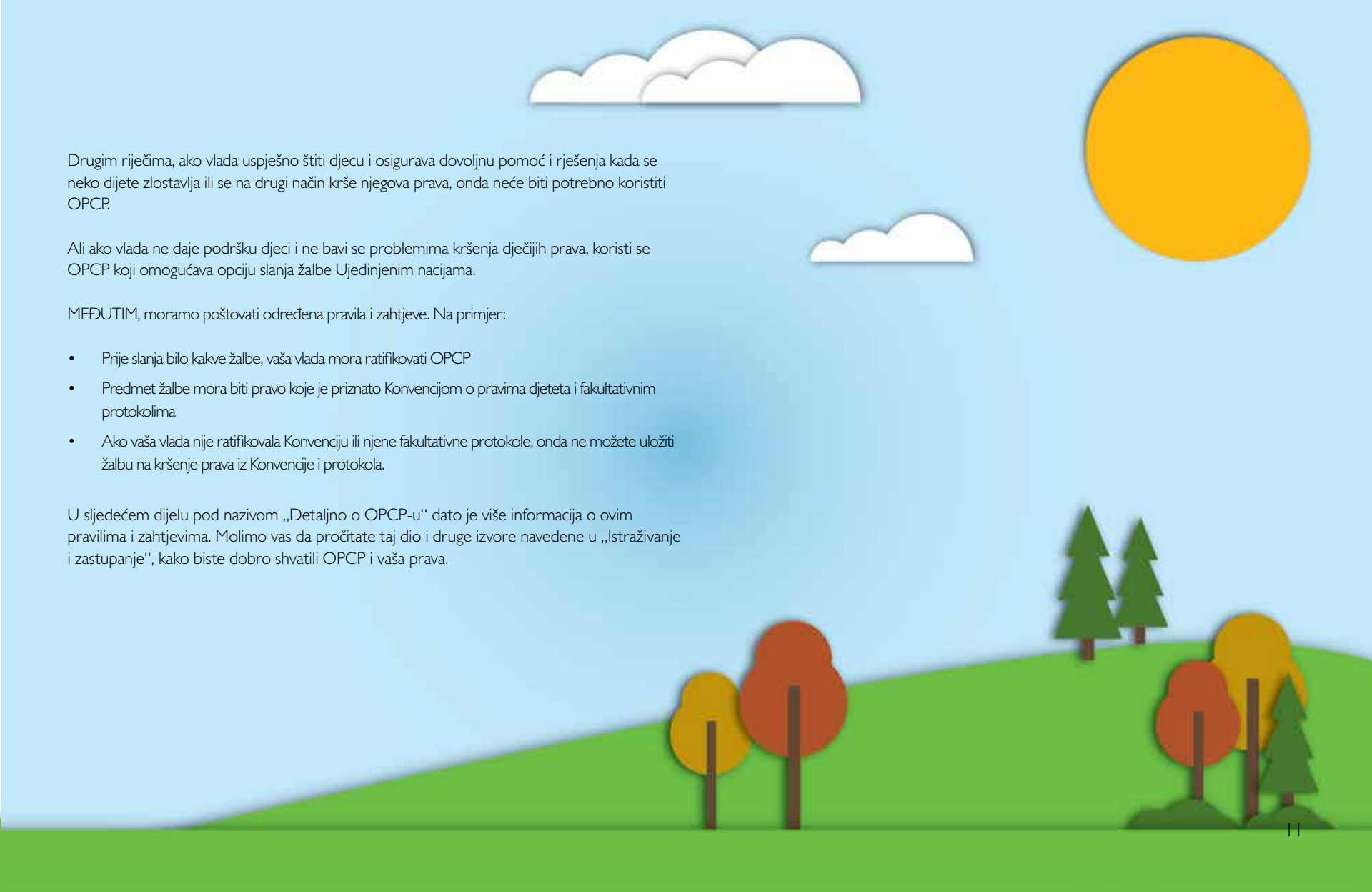
OPCP je „komunikacijska procedura” za Konvenciju UN-a o pravima djeteta i njene fakultativne protokole.

## Zašto je važan OPCP?

Ako se prava nekog djeteta krše, a dijete ne može pronaći rješenje problema u svojoj državi, OPCP omogućava djeci da se žale Ujedinjenim nacijama u slučaju zlostavljanja, nasilja i drugih oblika kršenja njihovih prava.

Međutim, Ujedinjene nacije nemaju čarobni štapić kojim mogu riješiti sve probleme i učiniti da sve bude bolje. Najbolje rješenje za djecu je postojanje velike podrške i sistema koji pomaže da djeca budu bezbjedna i zaštićena u svojim zajednicama i državama. OPCP treba koristiti kada se iscrpe druge opcije.

Ovo je važno, jer je jedan od ciljeva OPCP-a da potakne vlade da stvaraju dobre opcije i rješenja za djecu na lokalnom i državnom nivou (na primjer: pravni sistemi koji rade u korist djece, zastupništva i kancelarije ombudsmana za djecu). Većina vlada bi radije rješavala probleme na lokalnom nivou, bez obraćanja međunarodnim komisijama/ odborima. Nadamo se da će OPCP potaknuti vlade da unaprijede svoje službe i pruže podršku djeci u svojim državama.



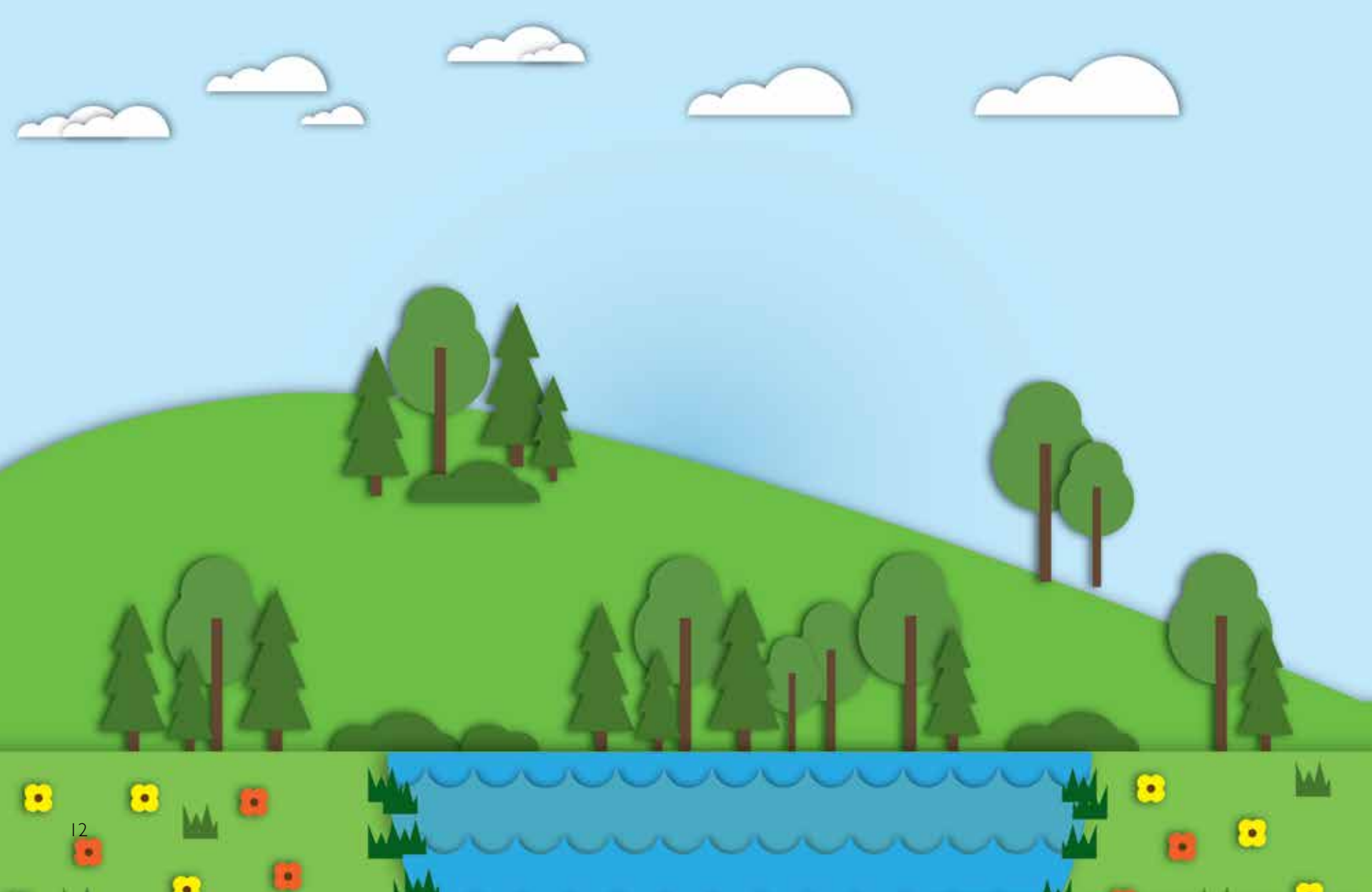
Drugim riječima, ako vlada uspješno štiti djecu i osigurava dovoljnu pomoć i rješenja kada se neko dijete zlostavlja ili se na drugi način krše njegova prava, onda neće biti potrebno koristiti OPCP.

Ali ako vlada ne daje podršku djeci i ne bavi se problemima kršenja dječijih prava, koristi se OPCP koji omogućava opciju slanja žalbe Ujedinjenim nacijama.

MEDUTIM, moramo poštovati određena pravila i zahtjeve. Na primjer:

- Prije slanja bilo kakve žalbe, vaša vlada mora ratifikovati OPCP
- Predmet žalbe mora biti pravo koje je priznato Konvencijom o pravima djeteta i fakultativnim protokolima
- Ako vaša vlada nije ratifikovala Konvenciju ili njene fakultativne protokole, onda ne možete uložiti žalbu na kršenje prava iz Konvencije i protokola.

U sljedećem dijelu pod nazivom „Detaljno o OPCP-u“ dato je više informacija o ovim pravilima i zahtjevima. Molimo vas da pročitate taj dio i druge izvore navedene u „Istraživanje i zastupanje“, kako biste dobro shvatili OPCP i vaša prava.





# Detaljno o OPCP-u

OPCP ima 24 različita člana i podijeljen je u 4 dijela:

## I dio – Opšti propisi

U prvom dijelu OPCP-a navedeni su opšti propisi (ili detalji) protokola. Ovaj dio objašnjava ulogu Odbora za prava djeteta i neka od osnovnih pravila OPCP-a.

## II dio – Komunikacijske procedure

U drugom dijelu OPCP-a objašnjeno je kako se može uložiti žalba ili poslati informacija i na koji način ih Odbor treba rješavati.

## III dio – Istražni postupak

U trećem dijelu navedeno je kako Odbor može istraživati ozbiljne probleme ili kršenja prava i kada ne primi žalbu.

## IV dio – Završne odredbe

U zadnjem dijelu objašnjene su druge dimenzije i detalji vezani za OPCP. Na primjer, objašnjeno je kako se uvode promjene OPCP-a i kako se mogu dijeliti informacije o OPCP-u.

Hajdemo sada detaljnije pogledati svaki dio OPCP-a.



U prvom dijelu OPCP-a navedeni su opšti propisi (ili detalji) protokola.  
Ovaj dio objašnjava ulogu Odbora za prava djeteta i neka od osnovnih pravila OPCP-a.

## Član 1 –Nadležnosti Odbora za prava djeteta

U ovom članu objašnjeno je da je Odbor za prava djeteta tijelo koje prima i razmatra žalbe.

Također je objašnjeno da ako vaša vlada nije ratifikovala Konvenciju o pravima djeteta i fakultativne protokole uz Konvenciju, onda vi ne možete uložiti žalbu na kršenje prava propisanih Konvencijom i Protokolom.

Ako vaša vlada nije ratifikovala Protokol (OPCP), onda ne možete uložiti žalbu.



Kako biste naučili više o ratifikaciji i saznali da li je vaša vlada ratifikovala konvenciju, posjetite: [www.ratifyop3crc.org/SpeakUp](http://www.ratifyop3crc.org/SpeakUp)

## Član 2 – Opšti principi rada Odbora

Odbor uvijek mora imati na umu „najbolje interese djeteta“. To znači da svaka odluka koju donese Odbor mora biti dobra za dijete/djecu koja su predmet odluke. Tokom žalbenog procesa, Odbor treba osigurati da djeca budu zaštićena od povreda, nasilja i zlostavljanja i da se preduzmu radnje koje su „najbolje“ za dijete/djecu.



## Član 3 – Pravilnik o radu

Odbor ima svoja „pravila rada“ po pitanju OPCP-a. U tim pravilima objašnjeno je na koji način Odbor prima i razmatra žalbe i kako daje preporuke vladama. Pravila objašnjavaju šta Odbor može ili ne može uraditi (na primjer, da će razmotriti žalbu bez odlaganja).

Član 3 također objašnjava da pravila i način rada Odbora moraju biti „senzibilni prema potrebama djeteta“ i da djetetu treba dati informacije tako da ih ono razumije. Odbor mora osigurati da se djecom ne manipulira, da se ona ne iskorištavaju i da im se na bilo koji način ne nanosi šteta zbog uložene žalbe. Ako je Odbor zabrinut za dobrobit i sigurnost djeteta, onda Odbor mora tražiti usvajanje hitnih mjera/posebnih mjera za rješavanje konkretnog problema.



Primjerak Pravilnika o radu (CRC/C/62/3) možete naći na:  
<http://www.ratifyop3crc.org/material/>

## Član 4 – Mjere zaštite

U članu 4 piše da vlade moraju učiniti sve što mogu kako bi zaštitili sve koji su uključeni u žalbeni postupak. Moraju zaštititi prava svakoga ko podnese žalbu, članove njihovih porodica i druge, kako bi ih zaštitili od maltretiranja, zastrašivanja ili vršnjačkog nasilja.

Također je potrebno zaštititi identitet svakoga ko podnese žalbu. Identitet te osobe/osoba ne treba objaviti u javnosti, osim ako osoba koja podnese žalbu da svoj pristanak.

U drugom dijelu OPCP-a objašnjeno je kako se može uložiti žalba ili poslati informacija i na koji način ih Odbor treba rješavati.

## Član 5 – Pojedinačne žalbe

Žalba se može uputiti Odboru putem sljedećih osoba:

- Žrtve ili grupe žrtava čija se prava krše (uključujući djecu bilo koje dobi)
- Nekoga ko predstavlja dijete ili grupu djece (na primjer: advokat, doktor, prijatelj ili roditelj).

Ako se žalba šalje putem predstavnika djeteta, onda predstavnik mora pokazati da se žrtva slaže s tim i da je dala svoj pristanak.

Ako predstavnik ne može pokazati dokaz o pristanku žrtve, onda za to mora postojati dobar razlog. Na primjer, ako žrtva ne može dati pristanak jer je suviše mlada ili ako se žrtva ne može pronaći.

Žalba se također mora pozivati na prava iz Konvencije o pravima djeteta i/ili fakultativnih protokola.

Drugim riječima, ne možete se žaliti na neku situaciju koja nije prepoznata kao pravo u Konvenciji i fakultativnim protokolima. Pored toga, ako vaša vlada nije ratifikovala Konvenciju o pravima djeteta i njene fakultativne protokole, onda ne možete uložiti žalbu na kršenje prava iz Konvencije/Protokola.

## Član 6 – Privremene mjere

„Privremene mjere“ su radnje koje se mogu preduzeti nakon što je Odbor primio žalbu, ali prije nego što je Odbor razmotrio ili donio odluku o žalbi. Ako je Odbor zabrinut za direktnu bezbjednost djeteta, može tražiti od vlade da preduzme posebne mjere zaštite djeteta dok Odbor ne razmotri žalbu i donese konačnu odluku. Također, ako su podnosioci žalbe zabrinuti za sigurnost, mogu tražiti od Odbora da interveniše i traži od vlade da preduzme posebne mjere zaštite djeteta.

## Član 7 –Dopustivost

Prije nego što Odbor razmotri žalbu, prvo mora vidjeti da li je žalba „dopustiva“. Postoji nekoliko razloga zbog kojih Odbor ne bi uzeo u razmatranje neku žalbu. Neki od tih razloga su sljedeći:

- a. Na žalbi nije navedeno niče ime. Drugim riječima, niko je nije potpisao.
- b. Žalba nije podnesena u pismenoj formi, na primjer, putem pisma ili e-maila.
- c. Žalba ne navodi kršenja prava koja su propisana Konvencijom i fakultativnim protokolima.
- d. Odbor je već razmotrio žalbu. Žalba se ne može uložiti dva puta istom Odboru ili različitim Odborima ili tijelima.
- e. Osoba koje ulaže žalbu nije iscrpila sve mogućnosti koje su na raspolaganju u njenoj državi. Međutim, kada proces na državnom nivou traje već dugo ili ako rješenje nije od velike koristi, onda Odbor može prihvatiti žalbu.
- f. Žalba nije potkrijepljena stvarnim dokazom.



- g. Činjenice navedene u žalbi desile su se prije nego što je vlada ratifikovala Protokol (OPCP) i prije nego što je Protokol stupio na snagu. Međutim, ako se prava krše čak i nakon ratifikacije Protokola, žalba se može razmatrati.
- h. Žalba je poslana suviše kasno, odnosno godinu dana nakon što je donesena konačna odluka u vašoj državi (izuzeci su mogući ako možete dokazati da nije bilo moguće poslati žalbu na vrijeme).

## Član 8 – Obavješćavanje o žalbi

Ovaj član propisuje na koji način Odbor obavještava vladu o žalbi.

Kada Odbor odluči da će razmotriti žalbu, onda će Odbor što prije obavijestiti vladu o primljenoj žalbi. Vlada zatim mora dati objašnjenje Odboru i svoju verziju činjenica. Vlada mora što prije poslati svoj odgovor.





## Član 9 – Rješavanje prijateljskim dogovorom

Umjesto da Odbor donosi konačnu odluku o žalbi, Odbor može pomoći svim uključenim stranama (ljudima koji su uložili žalbu i vladi) da zajedno postignu „prijateljski dogovor“ ili rješenje kojim su svi zadovoljni. Ako se može postići prijateljski dogovor, onda će postupak žalbe biti zaključen.

## Član 10 – Razmatranje žalbi

U ovom članu objašnjeni su koraci koje će Odbor slijediti prilikom razmatranja svake žalbe.

- Odbor će razmatrati žalbu što prije bude moguće (kada budu primljene sve potrebne informacije)
- Odbor će razmatrati žalbu na zatvorenoj sjednici
- Ako je Odbor zatražio „privremene mjere“ (vidi član 6), to znači da će još brže razmotriti žalbu
- Ako je u žalbi riječ o ekonomskim, socijalnim ili kulturnim pravima (na primjer, pravo na zdravlje ili obrazovanje), onda će Odbor uzeti u obzir konkretne okolnosti svake države, zato što situacija i resursi u svakoj državi mogu biti različiti.
- Nakon razmatranja žalbe, Odbor će što prije podijeliti svoje stavove i preporuke sa svim uključenim stranama.

## Član 11 – Naknadne aktivnosti

U ovom članu navedeni su koraci koje vlada treba preduzeti nakon što ih Odbor obavijesti o svojim stavovima i preporukama vezanim za žalbu.

Vlada mora ozbiljno shvatiti preporuke Odbora.

Vlada mora poslati pismeni odgovor o koracima koje će preduzeti u cilju izvršavanja preporuka Odbora i rješavanja problema kršenja prava koje je razmatrao Odbor. Vladin odgovor treba biti dostavljen što je prije moguće, a najkasnije u roku od šest mjeseci.

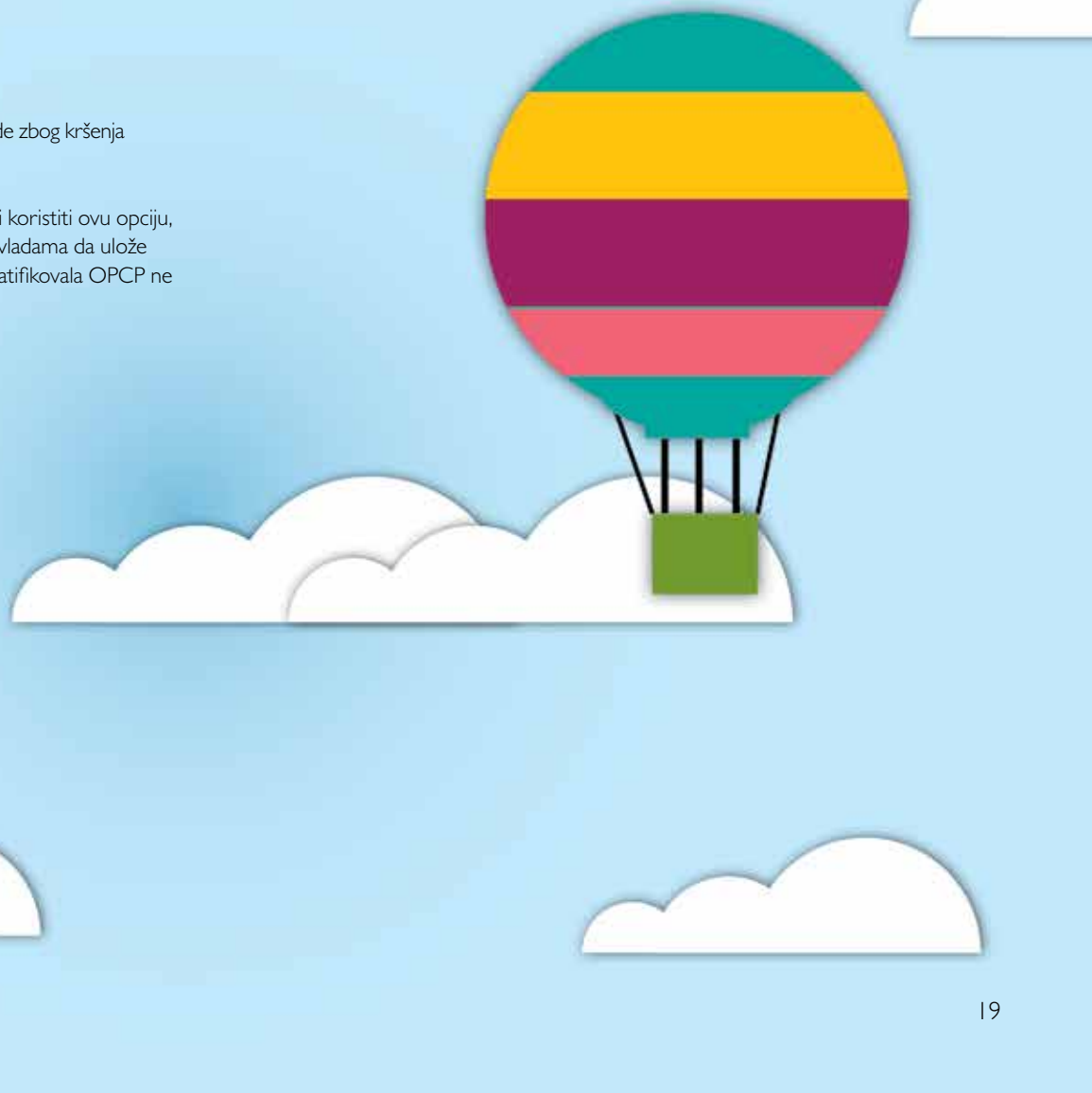
Odbor i vlade se sastaju svakih nekoliko godina, kako bi razgovarali o CRC-u, njenim fakultativnim protokolima i dječijim pravima. Na ovim sastancima, Odbor može pitati vladu o žalbi i koracima preduzetim na rješavanju žalbe. Na ovim sastancima, Odbor također može pitati o svim „prijateljskim dogovorima“ koji su postignuti (član 9).

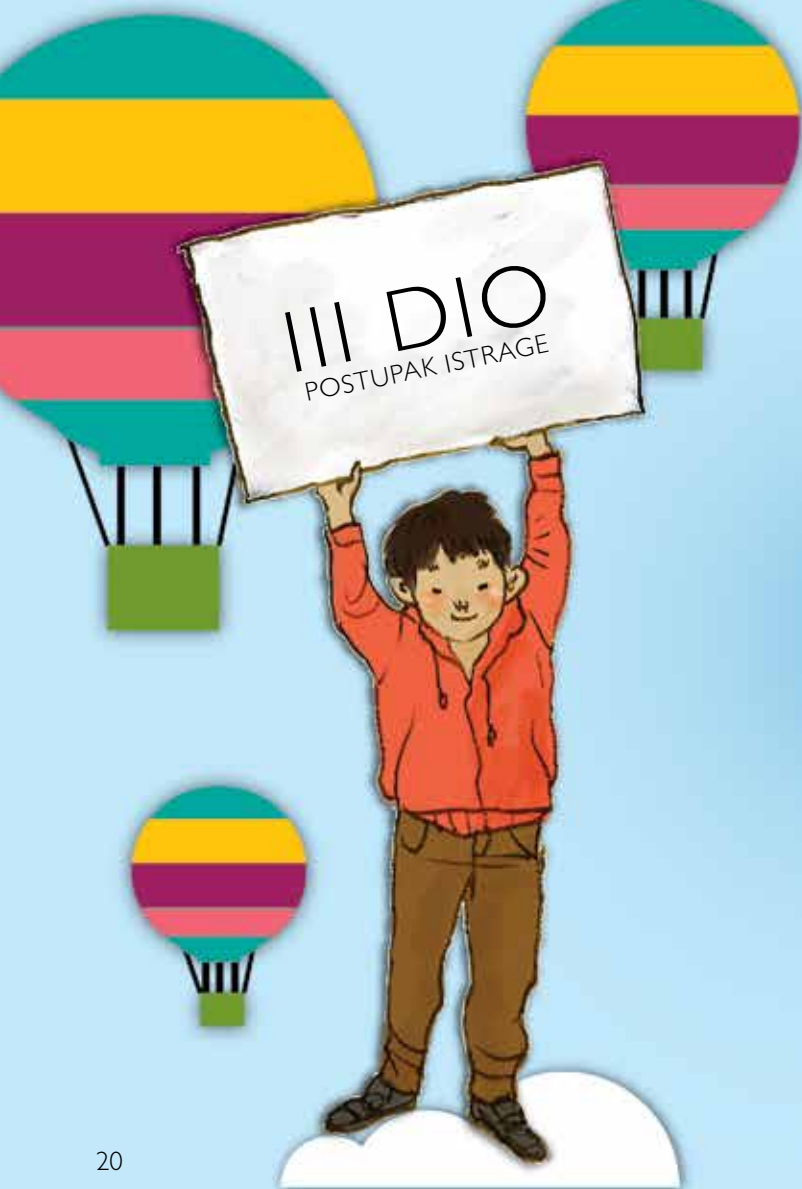
## Član 12 – Međudržavne žalbe

Ovaj član omogućava vladi da uloži žalbu protiv druge vlade.

To znači da umjesto predstavnika djeteta, vlada ulaže žalbu protiv druge vlade zbog kršenja dječjih prava.

Međutim, ovo se ne odnosi na sve vlade. Na primjer, svaka vlada koja želi koristiti ovu opciju, mora ratifikovati OPCP. Također, vlada se mora složiti i dozvoliti drugim vladama da ulože žalbe u vezi s tim kršenjem. Drugim riječima, sama činjenica da je vlada ratifikovala OPCP ne znači da su pristali dozvoliti drugim vladama da ulažu žalbe.





## Član 13-14 – Postupak istrage

III dio (članovi 13 i 14) govore o tome kako Odbor može istraživati ozbiljne probleme kršenja prava djeteta, čak i kada žalba nije uložena.

„Istražni postupak“ se razlikuje od „žalbenog postupka“.

Ako Odbor primi informaciju iz koje se vidi da je možda djetetu nanесena ozbiljna šteta, da je dijete u opasnosti i da se krše dječija prava, onda Odbor može istražiti situaciju.

Vlada će biti pozvana da podrži istragu i bit će informisani tokom svih faza istrage. Istraga će biti povjerljiva.

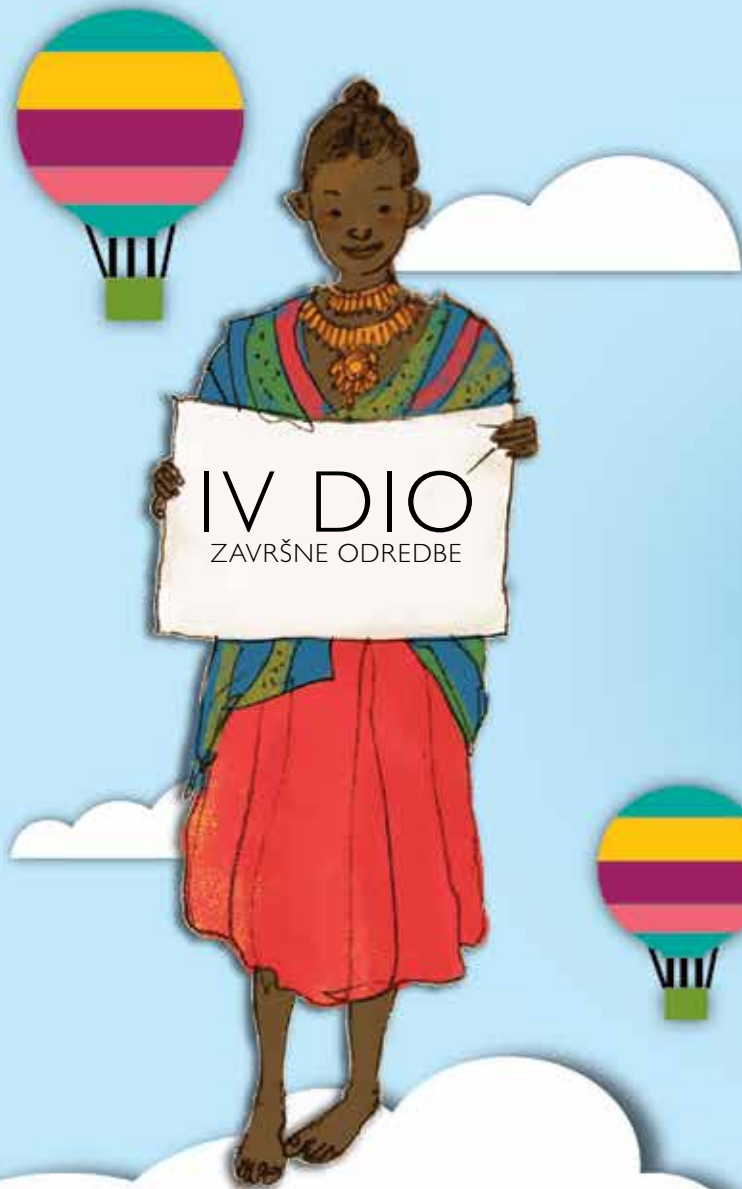
Odbor može oformiti mali „tim“ koji će istraživati slučaj. Odbor može odlučiti da je potrebno posjetiti državu, s tim da je posjetu moguće obaviti samo ako vlada pristane na to.

Kada se istraga završi, Odbor će predložiti vladi svoj izvještaj i preporuke što prije bude moguće. Vlada će poslati svoj odgovor Odboru što prije, ali najkasnije u roku od šest mjeseci. S vremena na vrijeme, Odbor može tražiti od vlade da ih obavijesti o svim novim aktivnostima ili koracima koje preduzimaju u cilju poboljšanja situacije.

Prije nego što Odbor započne istragu, predmetna vlada mora prvo ratifikovati OPCP. Kada vlada ratifikuje OPCP, onda može odlučiti da ne prihvati (ili „isključi opciju“) „istražni postupak“. To znači da se postupak istrage ne može provesti u ovim državama.

Ako vlada prihvati „istražni postupak“, vlada može u bilo koje vrijeme promijeniti svoju odluku i odlučiti da ga ne prihvati.





## Članovi 15-24 – Završne odredbe

U posljednjem dijelu govori se o drugim dimenzijama i detaljima OPCP-a. Na primjer, objašnjeno je kako se mogu napraviti promjene OPCP-a i kako treba dijeliti informacije iz OPCP-a. Ostali detalji uključuju:

### Saradnju:

Uz dopuštenje vlade, Odbor može od vanjskih stručnjaka (na primjer, od drugih tijela UN-a, Ombudsmena za djecu, nevladinih organizacija) tražiti pomoć i savjet u vezi sa žalbom, kako bi se situacija u državi poboljšala.

### Izvještavanje:

Odbor svake dvije godine podnosi **izvještaj o radu Generalnoj skupštini UN-a** (glavnom tijelu UN-a) u vezi sa svojim radom i OPCP-om.

### Razmjena informacija:

**Vlade trebaju dijeliti informacije o OPCP-u** sa svom djecom i odraslima, uključujući djecu s invaliditetom. Ljudi trebaju znati šta je OPCP i kako se on koristi. Te informacije treba dati tako da ih sva djeca mogu lako razumjeti.

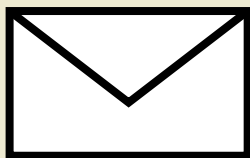
### Stupanje na snagu:

**OPCP se ne može koristiti dok ga ne ratifikuje svih 10 vlada.** Pored toga, nakon što vlada ratifikuje OPCP, slijedi period čekanja od tri mjeseca, nakon kojeg se može podnijeti žalba.



Kako biste naučili više o ratifikaciji i saznali da li vaša vlada ratifikovala ovaj dokument, posjetite stranicu: [www.ratifyop3crc.org/SpeakUp](http://www.ratifyop3crc.org/SpeakUp)

# Koraci u žalbenom postupku



ŽALBA/KOMUNIKACIJA  
(Neko podnosi žalbu Odboru)

Žalba je prihvaćena

Žalba se ne može prihvatiti

Odbor je razmotrio žalbu kako bi vidjeli mogu li je prihvatiti i da li je „dopustiva“ (Vidi član 7)

Odbor je prihvatio i razmotrio žalbu

Odbor obavještava državu/vladu da je primio žalbu.

Država/vlada šalje odgovor Odboru

U ROKU OD  
6 MJESECI

Odbor obavještava o svojim stavovima i preporukama

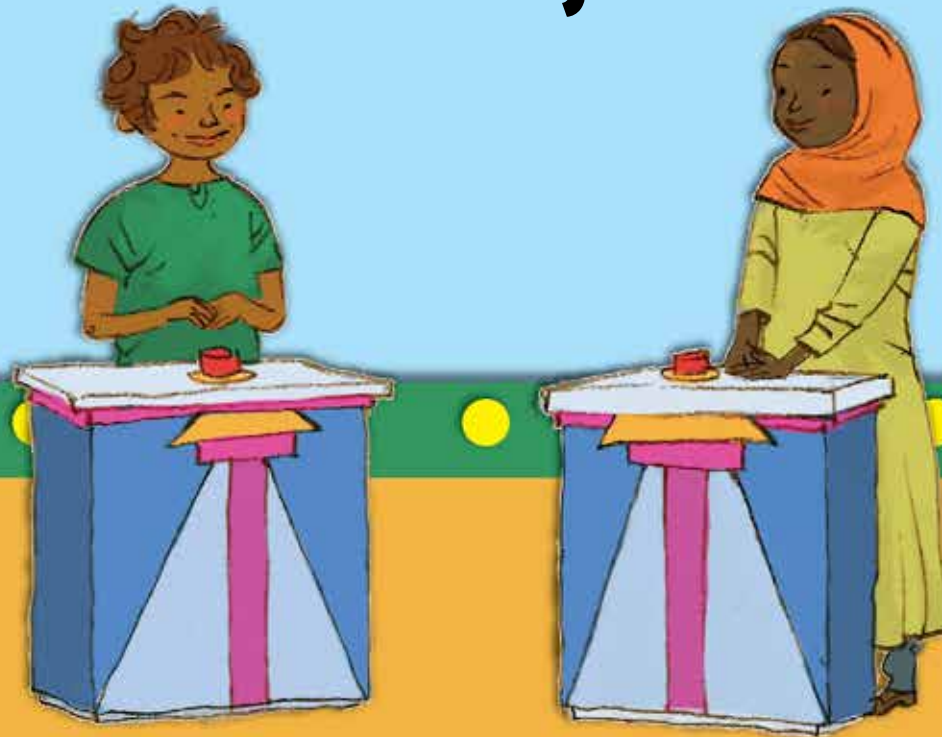
Postignut je "prijateljski dogovor"  
(vidi član 9)

U ROKU OD  
6 MJESECI

Država/vlada šalje odgovor Odboru

Dalje aktivnosti

# Provjerite svoje znanje



# Pitanja sa više ponuđenih odgovora

Zaokružite tačan odgovor na svako od sljedećih pitanja:

1

Imate pravo:

- a) Na hranu, vodu, smještaj i zdravstvenu njegu
- b) Na zaštitu od svih oblika nasilja
- c) Na obrazovanje i učešće u donošenju odluka o pitanjima koja utiču na vas
- d) Na sve gore navedeno

2

Odbor će razmotriti svaku žalbu koju primi:

- a) U roku od 5 godina
- b) Kada god želi
- c) Što je prije moguće (u roku od šest mjeseci)
- d) U roku od 10 dana

3

Kada Odbor razmatra žalbu, oni će:

- a) Odmah obavijestiti medije (TV i radio)
- b) Obavijestiti što je moguće više ljudi o detaljima žalbe
- c) Nikada neće obavijestiti vladu/državu o detaljima žalbe
- d) Nijedno od gore navedenog

4

Žalbu može poslati Odboru samo:

- a) Žrtva
- b) Grupa žrtava
- c) Predstavnik žrtve/grupe žrtava
- d) Sve gore navedeno

# Tačno ili netačno

Zaokružite „tačno“ ili „netačno“ za svaku navedenu izjavu.



TAČNO



NETAČNO

1

Iako država u kojoj živi žrtva nije ratifikovala OPCP, ipak može podnijeti žalbu Odboru.

TAČNO

NETAČNO

2

Odbor treba osigurati da dijete/djeca budu zaštićeni od štete, nasilja i zlorabotrebetokom žalbenog procesa.

TAČNO

NETAČNO

3

Odbor može razmatrati svaku žalbu koju primi.

TAČNO

NETAČNO

4

Odbor može pokušati pomoći žrtvama i vladi da postignu „prijateljski dogovor“.

TAČNO

NETAČNO

5

Žrtva može poslati žalbu Odboru, ako je potrebno suviše vremena za rješavanje problema u njihovoj državi.

TAČNO

NETAČNO

6

Postoje četiri fakultativna protokola uz Konvenciju o pravima djeteta.

TAČNO

NETAČNO

7

Vlade koje ratifikuju OPCP ne mogu isključiti „postupak istrage“.

TAČNO

NETAČNO

8

„Komunikacijska procedura“ znači isto kao i „žalbeni postupak“.

TAČNO

NETAČNO



# Slagalica

Na kraju svake rečenice data je skrivena riječ čija su slova izmiješana.

Pokušajte složiti slova u odgovarajuću riječ kako biste izvršili rečenicu.

1

Komunikacijska \_\_\_\_\_ je dio konvencija Ujedinjenih nacija.  
(OCEPRRUDA)

2

Odbor za prava djeteta je grupa \_\_\_\_\_ za dječija prava.  
(ČNJSTARUAK)

3

Samo neko čija je vlada \_\_\_\_\_ OPCP, može podnijeti žalbu Odboru.  
(TIFIALKRAOVA)

PRIMJER

Drugi termin koji se često koristi za „komunikaciju“ je \_\_\_\_\_.

(BALŽA)

**Rješenje:** Drugi termin koji se često koristi za komunikacija je **ŽALBA**.

4

Član 13. OPCP-a govori o „istražnom postupku“ za veoma ozbiljna \_\_\_\_\_ ljudskih prava.  
(RŠAKNJE)

5

Skoro svaka država svijeta je članica \_\_\_\_\_.  
(DINUJEIHJEN CIANJA)

# Osmosmjerka

Pokušajte pronaći riječi unutar osmosmjerke.

Imajte na umu da riječi mogu biti napisane unazad, ukoso u oba pravca, uspravno u oba pravca i dijagonalno.

- OPCP
- Committee (odbor)
- Mechanism (mehanizam)
- Complaint (žalba)
- Inquiry (istraga)
- Protocol (protokol)
- Rights (prava)
- Inetrim (privremeni)
- Ratify (ratifikovati)
- NGO (NVO)

F	R	R	T	I	C	L	T	F	Y
E	P	I	A	P	O	G	N	R	I
E	R	A	T	I	F	Y	I	Q	N
T	O	A	E	L	N	U	A	I	I
T	T	R	T	N	Q	S	L	R	N
I	O	I	A	N	D	T	P	I	T
M	C	G	I	T	F	L	M	K	E
M	O	H	N	P	C	P	O	O	R
O	L	T	T	G	A	D	C	T	I
C	M	S	I	N	A	H	C	E	M

# Šta mislite?

Molimo da razmislite o sljedećim pitanjima:

Smatrate li da je Treći fakultativni protokol o komunikacijskim procedurama uz Konvenciju o pravima djeteta koristan? Molimo vas da objasnite zašto tako mislite.

---

---

---

---

---

Na koji način će OPCP pomoći ljudima da saznaju više o dječijim pravima?

---

---

---

---

---

Mislite li da postoje neka neriješena pitanja ili problemi u vezi sa OPCP-om? Molimo da objasnite.

---

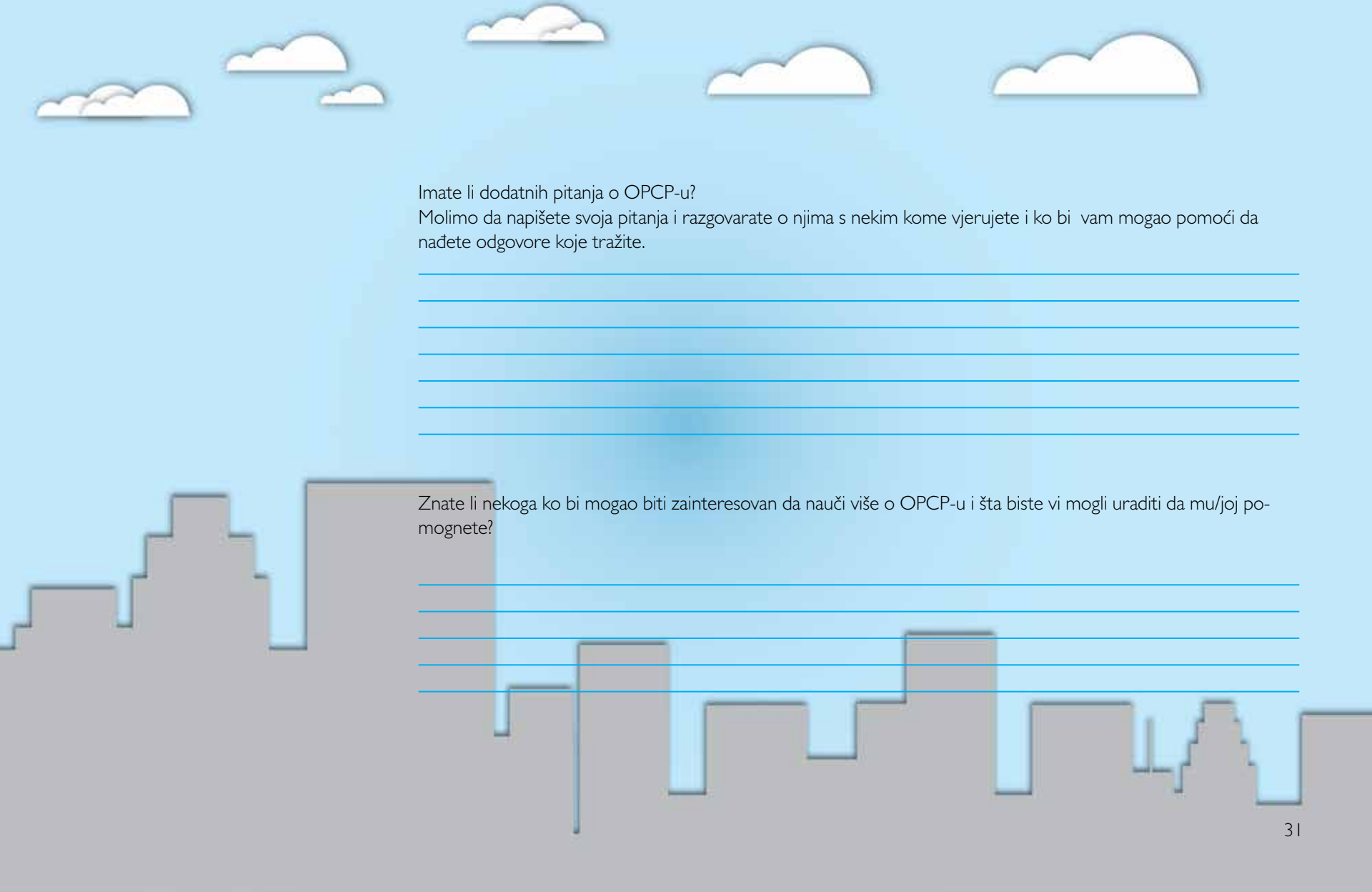
---

---

---

---





Imate li dodatnih pitanja o OPCP-u?

Molimo da napišete svoja pitanja i razgovarate o njima s nekim kome vjerujete i ko bi vam mogao pomoći da nađete odgovore koje tražite.

---

---

---

---

---

---

---

Znate li nekoga ko bi mogao biti zainteresovan da nauči više o OPCP-u i šta biste vi mogli uraditi da mu/joj pomognete?

---

---

---

---

---





# Istraživanje i zastupanje

## **Specijalni predstavnik generalnog sekretara za borbu protiv nasilja nad djecom**

Specijalni predstavnik je globalni nezavisni zastupnik za prevenciju i eliminaciju svih oblika nasilja nad djecom.

<http://srsg.violenceagainstchildren.org/>

## **Dostavite žalbu**

Kako biste saznali više o tome kako i kada podnijeti žalbu, molim vas posjetite stranicu:

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/TBPetitions/Pages/HRTBPetitions.aspx>

## **OPCP**

Potpuna i zvanična verzija OPCP-a može se naći na:

[http://treaties.un.org/doc/source/signature/2012/CTC\\_4-I1d.pdf](http://treaties.un.org/doc/source/signature/2012/CTC_4-I1d.pdf)

## **Ratifikacija OPCP-a**

Kako biste naučili više o ratifikaciji i saznali da li vaša vlada ratifikovala dokument, molimo posjetite stranicu: [www.ratifyop3crc.org](http://www.ratifyop3crc.org)

Više informacija o OPCP-u

Organizacije za prava djeteta širom svijeta sarađuju, razmjenjuju informacije i promovišu aktivnosti vezane za OPCP. Na ovoj web stranici možete pronaći neke materijale koje su oni izradili i saznati više o OPCP-u: [www.ratifyop3crc.org](http://www.ratifyop3crc.org)

Ova web stranica je također koristan izvor gdje možete naći odgovore na česta pitanja o OPCP-u i zastupanju. Alat za grupe koje žele potaknuti svoje vlade da ratifikuju OPCP: <http://www.ratifyop3crc.org/material/>

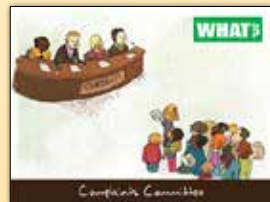
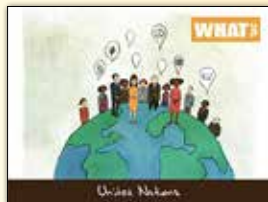
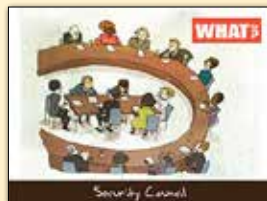
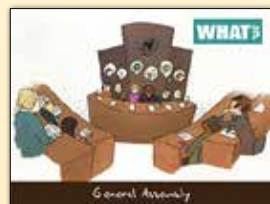
Različite grupe i organizacije mogu koristiti različite nazive za „OPCP“. Na primjer, Odbor za prava djeteta koristi skraćenicu OPIC, dok drugi koristite „OP3 CRC“ ili „Treći fakultativni protokol“.

## Pravilnik o radu OPCP-a

Ovo je UN-ov dokument koji navodi i objašnjava kako Odbor prima i razmatra žalbe i kako daje preporuke vladama. Možete ga pogledati na stranici: <http://www.ratifyop3crc.org/material/>

## Brošure „Šta je...“

Postoji serija brošura pod nazivom „Šta je...“. Tih 10 brošura su namijenjene djeci i omladini i u njima su objašnjene mnoge različite stvari o Ujedinjenim nacijama.



Na primjer:

- Šta su... Ujedinjene nacije?
- Šta je... Generalna skupština UN-a?
- Šta je... Vijeće sigurnosti?
- Šta je... Vijeće za ljudska prava?
- Šta je... konvencija i međunarodni sporazum?
- Šta znači... učešće djece?
- Šta je... specijalni predstavnik?
- Šta je... rezolucija Ombudsmana?
- Šta je... žalbeni postupak za CRC?
- Šta je... Konvencija UN-a o pravima djeteta?

Molimo vas posjetite web stranicu:

<http://resourcecentre.savethechildren.se/content/library>  
gdje možete vidjeti sve brošure iz serije „Šta je...“ Kada pristupite web stranici, ukucajte „Šta je...“ u polje za pretraživanje i dobit ćete listu svih ovih brošura.

## Konvencija o pravima djeteta

Kako biste saznali više o Konvenciji UN-a o pravima djeteta i vašim pravima, možete pogledati gore navedenu stranicu: Šta je... Konvencija UN-a o pravima djeteta ili možete pročitati Konvenciju na 58 različitih jezika, na stranici:

<http://www.unicef.org/magic/briefing/uncorc.html>

Na ovoj stranici navedeni su linkovi za sve službene tekstove kao i verzije za lakše čitanje.

## Moj džepni vodič za CRC izvještavanje

Ovo je vodič za djecu i adolescente koji žele reći Odboru Ujedinjenih nacija za prava djeteta o tome kako se ostvaruju dječija prava u njihovim državama. Posjetite stranicu: <http://www.childrightsnet.org/ngogroup/infodetail.asp?ID=26268>

### Sljedimo mapu puta za okončanje nasilja nad djecom



Ova knjiga govori o studiji koje su provele Ujedinjene nacije na temu nasilja s kojim se suočavaju djeca i mladi ljudi, kao i preporuke koje su oni dali državama u cilju sprečavanja i zaustavljanja svih oblika nasilja nad djecom. Knjiga također govori o aktivnostima nakon datih preporuka iz studije.

<http://resourcecentre.savethechildren.se/content/library/documents/let-us-follow-road-map-end-violence-against-children>

Sljedeća literatura se može naći na stranici:

<http://resourcecentre.savethechildren.se/content/library>

### Korak ispred (eng. One Step Beyond) – džepna knjiga za djecu i mlade ljude



Ako razmišljate da započnete neko istraživanje ili izradite detaljni plan zagovaranja okončanja nasilja nad djecom, ohrabrujemo vas da pročitate ovu knjigu. Može vam pomoći da organizujete svoje aktivnosti uvođenja promjena.

### Siguran ja, siguran ti (eng. Safe You Safe Me)



Literatura za manju djecu, 7-12 godina starosti, gdje mogu naučiti o vrstama nasilja s kojima se suočavaju djeca širom svijeta i saznati kako da se zaštite od nasilja.

### Svi smo jednaki (eng. Equal You and Equal Me)



Ova knjiga daje informacije o diskriminaciji, zašto se ona dešava i kako utiče na djecu.

### Učestvujmo zajedno (eng. Participate with You and Participate with Me)



Cilj ove knjige je da motiviše sve ispod 18 godina starosti da nauče više o učešću djece i omladine u svim aspektima života i društva, kao i o tome šta rade mjesne i državne vlasti kako bi osigurali poštovanje ovih prava.

### Naše pravo na zaštitu od nasilja: Aktivnosti učenja i djelovanja za djecu i mlade ljude



Ova knjiga daje više informacija o studiji generalnog sekretara Ujedinjenih nacija na temu nasilje nad djecom. Ovdje su također navedene razne aktivnosti pomoću kojih se može naučiti o problemima nasilja nad djecom, kao i neke ideje za aktivnosti koje možete preduzeti.

### Studija generalnog sekretara Ujedinjenih nacija na temu nasilje nad djecom – prilagođeno djeci i mladim ljudima



Sažeta i laka za čitanje verzija zvaničnog izvještaja iz studije UN-a s preporukama, uključujući koristan rječnik termina koji vam može pomoći da shvatite neke riječi na koje naidete tokom čitanja ili razgovora o temi nasilja nad djecom.

### Svjetski izvještaj o nasilju nad djecom



Ovo je detaljniji izvještaj (364 stranice), u kojem su objašnjeni uzroci i posljedice nasilja nad djecom. Ovdje je dato više detalja o nasilju u kući i porodici, na radnom mjestu, u školama, socijalnim i pravosudnim sistemima i u zajednici.

# Odgovori na „Provjerite svoje znanje“

Pitanja s više  
ponuđenih odgovora

1. Odgovor je (d)
2. Odgovor je (c)
3. Odgovor je (d)
4. Odgovor je (d)

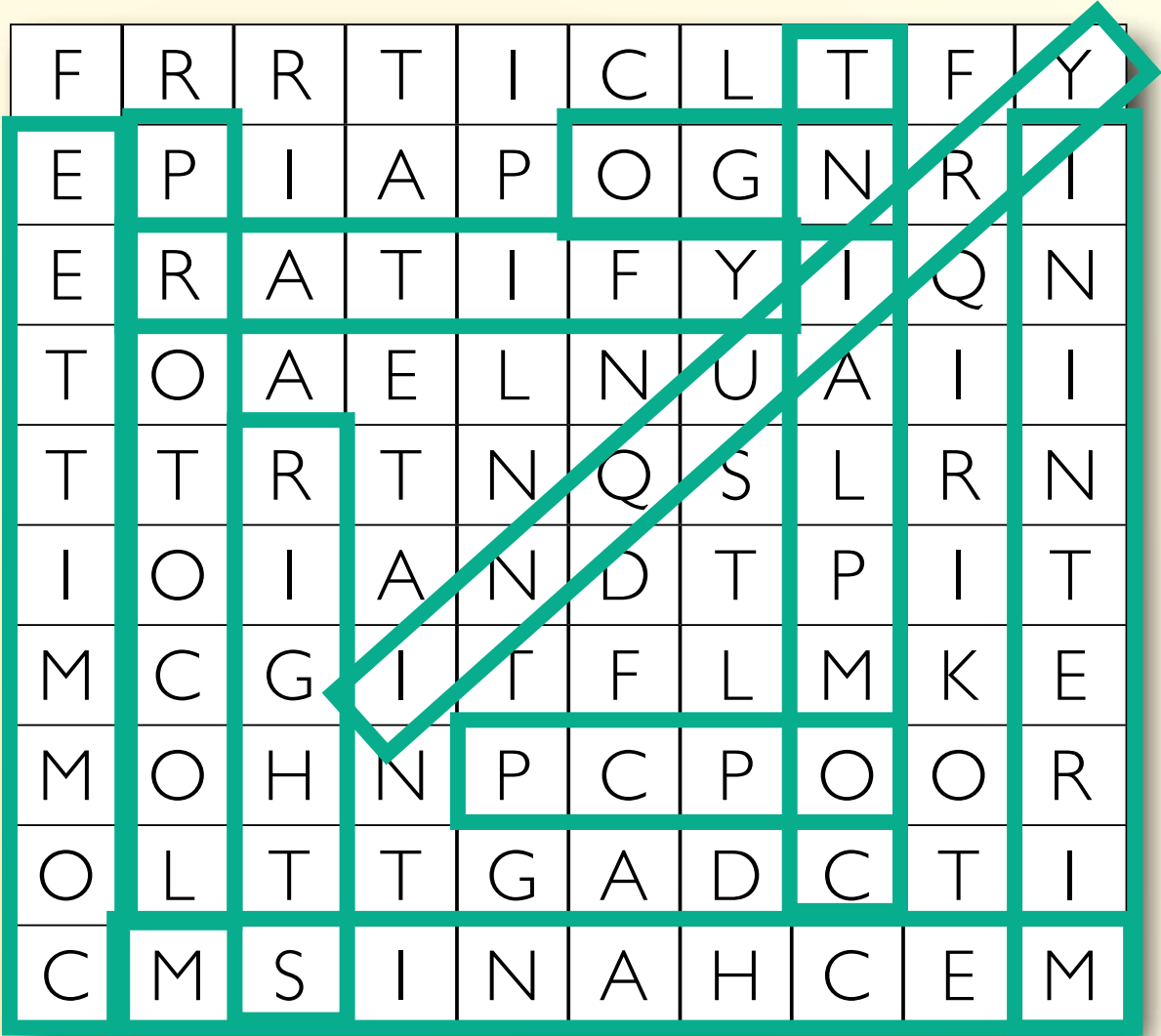
Tačno ili netačno:

1. Netačno
2. Tačno
3. Netačno
4. Tačno
5. Tačno
6. Netačno
7. Netačno
8. Tačno

Slagalice:

1. Procedura
2. Stručnjaci
3. Ratifikovati
4. Kršenja
5. Ujedinjene nacije

Osmosmjerka



This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slightly aged or off-white appearance.







Specijalni predstavnik generalnog sekretara za borbu protiv nasilja nad djecom (SRSG) je nezavisni globalni zagovornik prevencije i eliminacije svih oblika nasilja nad djecom, pokretanja aktivnosti i političke podrške, kako bi se u svijetu postigao napredak u tom polju. Mandat SRSG-a je ugrađen u Konvenciju o pravima djeteta i druge međunarodne instrumente za ljudska prava, a uokviren je Studijom UN-a o nasilju nad djecom.

<http://srsg.violenceagainstchildren.org>

<http://facebook.com/martasantospaispage>

<http://twitter/srsgvac>

<http://youtube.com/srsgvac>

Save the Children za sjeverozapadni Balkan  
Ljubljanska 16, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Tel: +387 33 290 671, Fax: +387 33 290 657, e-mail: [info.nwbalkans@savethechildren.org](mailto:info.nwbalkans@savethechildren.org), web stranica: [nwb.savethechildren.net](http://nwb.savethechildren.net)